

POHJOIS-SUOMEN
HALLINTO-OIKEUS

Lausunto

13.03.2023

PSHAO/20/2023

Asia: VN/18255/2021

Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevan lainsäädännön uudistamista koskeva työryhmämietintö

Ehdotusta koskevat yleiset huomiot

Voitte tähän lausua yleisesti ehdotettujen säännösten sisällöstä.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus kiinnittää huomiota siihen, että viranomaisen tai muutoksenhakuelimen toimintaa on mahdollista luonnehtia jälkikäteisessä tarkastelussa virheelliseksi myös silloin, kun tämä on tulkinnallisessa tilanteessa omaksunut tietynlaisen kannan, mutta esimerkiksi korkein hallinto-oikeus, Euroopan unionin tuomioistuin tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuin myöhemmin vahvistaa toisenlaisen tulkinnan oikeellisuuden. Käsillä oleva esitys herättää kysymyksen siitä, tuleeko kansalaisille ja yrityksille avata mahdollisuus vahingonkorvaukseen tällaisen virheellisyyden perusteella siitä riippumatta kuinka tulkinnallinen ratkaisutilanne on ollut. Työryhmä ei ole pohtinut esitystä mainitusta näkökulmasta.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on poistaa vahingonkorvauslaista ne julkisyhteisön korvausvelvollisuutta rajoittavat säännökset, joita ei voida pitää välttämättöminä. Nykyisessä laissa on useita pidäkkeitä, jotka estävät korvauksen tuomitsemisen silloin, kun jollekulle aiheutuu vahinkoa virheelliseksi myöhemmin osoittautuvasta laintulkinnasta. Tällaiset pidäkkeet ovat osaltaan varmistamassa esimerkiksi alueellisen hallinto-oikeudelle sellaista toimintavapautta, jota riippumattoman ja itsenäisen tuomioistuimen rooli vaatii. Työryhmä ehdottaa mietinnössään näiden pidäkkeiden kumoamista ja uusienkin korvauserusteiden luomista (väärin tietojen antaminen sekä ihmis- ja perusoikeusloukkaus). Mikäli ehdotus sellaisenaan toteutuisi, vaikutukset saattaisivat olla ennalta-arvaamattomat.

Ehdotuksen vaikutukset

Voitte tähän lausua yleisesti ehdotettujen säännösten vaikutuksista, niiden merkittävydestä ja mahdollisista haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Erityisesti teitä pyydetään lausumaan niistä mahdollisista vaikutuksista, joita ei ole esityksessä otettu huomioon.

Ehdotuksen vaikutuksia voidaan pohtia esimerkiksi sitä taustaa vasten, kuinka Suomessa koronaepidemiaan sen ensivaiheessa varauduttiin. Valtioneuvosto totesi 16.3.2020 yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa, että Suomessa vallitsivat poikkeusolot. Samalla hallitus tiedotti linjanneensa eri toimenpiteistä. Ne saatettiin monin osin ymmärtää sitoviksi kielloiksi, vaikkei niiltä puuttui oikeudellinen perusta eikä yksin poikkeusolojen julistaminen luonut valtioneuvostolle toimivaltaa antaa sitovia määräyksiä. Samalla linjaukset olivat kuitenkin tuossa poikkeuksellisessa ja yllättävässä tilanteessa ymmärrettäviä. Valtioneuvostolla voitiin katsoa olevan jopa velvollisuus ryhtyä kansalaisten hengen ja terveyden suojaamiseksi tarpeellisiin toimiin lainsäädännön. Ei ole oikeuspoliittisesti lainkaan selvää, että henkilön, joka taipui noudattamaan linjauksia, tulisi olla oikeutettu vahingonkorvaukseen, jos hänelle jälkikäteen selvisikin, että valtioneuvoston toiminta tilanteessa oli oikeudellisesti ongelmallista.

Kannekiellon kumoaminen tekisi mahdolliseksi vahingonkorvauskanteen nostamisen siitä huolimatta, että kysymys on valtioneuvoston päätöksestä, jota ei ole muutoksenhaun johdosta kumottu. Standardisäännöksestä luopuminen merkitsisi sitä, että korvausvastuun syntymiseen ei vaikuttaisi se seikka, onko valtioneuvoston tuossa tilanteessa katsottava noudattaneen kohtuudella asetettavia vaatimuksia. Väärien tietojen antamisen muodostaminen omaksi vastuuperusteekseen vahvistaisi korvausvastuuta siitä, että valtioneuvosto oli ehkä antanut perusteettomasti ymmärtää sen linjaukset sitoviksi. Uudistus tarkoittaisi sitäkin, että vahingonkorvaus ei rajoittuisi vain taloudelliseen vahinkoon, vaan myös mielipaha ja muu kärsimys saattaisi tulla korvattavaksi, koska valtioneuvoston menettely voisi tulla arvioiduksi ihmis- ja perusoikeusloukkauksena.

Valittu esimerkki on poikkeuksellinen ja raflaava. Samankaltainen asetelma voi kuitenkin tulla esiin huomattavasti arkisemmissakin tilanteissa, joita käydään jäljempänä erikseen läpi ehdotettuihin säännöksiin peilaten. Yleisesti voidaan kuitenkin jo tässä yhteydessä todeta, että hallintoviranomaisilla on toimivalta antaa erilaisia lupia, kieltoja ja rajoituksia. Hallinto-oikeudella on puolestaan valta kumota ja muuttaa niitä, ja hallinto-oikeuden päätös voi puolestaan tulla muutetuksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Luvan antaminen asianosaiselle voi aiheuttaa haittaa kolmannelle. Osa viranomaismääräyksistä ulottuu määräämättömään henkilökuntaan, jolloin yhden asianosaisen muutoksenhaku voi johtaa viranomaismääräyksen muuttumiseen tai kumoamiseen myös oikeudenkäyntiin sivullisten eduksi tai vahingoksi. Tulkinnanvaraisia tilanteita esiintyy usein esimerkiksi uutta lainsäädäntöä sovellettaessa. Esimerkiksi hallinto-oikeuden sittemmin virheelliseksi osoittautuvasta tulkinnasta saattaa tällaisessa kentässä aiheutua haittaa monille eri tahoille. Haittaa voi ehtiä aiheutua jutun osapuolelle silloinkin, kun korkein hallinto-oikeus säännönmukaisen muutoksenhaun johdosta muuttaa hallinto-oikeuden päätöstä. Laajaa ja pitkäaikaista haittaa eri tahoille voi aiheutua erityisesti silloin, kun kansallisesti omaksutun tulkinnan virheellisyys käy ilmi vasta jostain muusta maasta peräisin olevassa jutussa annettavasta unionin tuomioistuimen tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiosta. Tällainenkaan tilanne ei ole aivan harvainen.

Mikäli ehdotus sellaisenaan toteutettaisiin, siihen liittyy riski viranomaisten ja tuomioistuinten korvausvastuun ennakoimattomasta laajenemisesta. Tämä voisi johtaa niiden varovaisuuden lisääntymiseen tavalla, jota ei käsityksemme mukaan voida pitää yhteiskunnan toiminnan kannalta toivottavana.

Vahingonkorvauslain muutosehdotukset

Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne vahingonkorvauslakiin ehdotetuista muutoksista.

Yleisenä huomiona toteamme tässäkin yhteydessä, että esimerkiksi tuomioistuimen korvausvastuu voi muodostua ennakoimattoman laajaksi, mikäli ehdotus sellaisenaan toteutettaisiin.

Julkisyhteisön julkisen vallan käytöllä aiheuttaman vahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 1 momentti)

Työryhmä on tarkastellut standardisäännöksen poistamista etenkin siitä näkökulmasta, että esimerkiksi resurssipula tai puutteelliset toimintamahdollisuudet eivät saa poistaa korvausvastuuta. Tästä Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on samaa mieltä. Standardisäännöksen tarpeellisuutta on kuitenkin arvioitava myös yhteydessä tulkinnanvaraisiin ratkaisutilanteisiin.

Esimerkiksi voidaan viitata asetelmaan, joka oli esillä tapauksessa KHO 2021:116. Poliisilaitos oli peruuttanut erään henkilön ampuma-aseen hallussapitoluvan sen johdosta, että hänet oli tuomittu petoksesta ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Hallinto-oikeus kumosi päätöksen, ja korkein hallinto-oikeus äänestyksen jälkeen (3-2) pysytti hallinto-oikeuden päätöksen. Poliisilaitoksen ja KHO:n päätösten välillä kului aikaa hiukan yli kaksi vuotta. Henkilölle aiheutui vääjäämättä haittaa ja mahdollisesti myös taloudellista vahinkoa, kun hänen hallussapitolupansa oli todennäköisesti koko prosessin ajan peruutettuna lopulta virheelliseksi osoittautuneen viranomaispäätöksen perusteella.

Osaan sellaisista lupa-asioista, jotka tulevat muutoksenhaun johdosta hallinto-oikeudessa käsiteltäviksi, liittyy voimakkaita taloudellisia intressejä. Esimerkkinä voidaan mainita kaivostoiminta. Luvan hakijalle voi aiheutua taloudellista tappiota tilanteessa, jossa hallinto-oikeus kumoaa annetun luvan, mutta korkein hallinto-oikeus jatkomuutoksenhaun johdosta puolestaan kumoaa hallinto-oikeuden päätöksen ja saattaa alkuperäisen luvan voimaan, ja hanke tämän vuoksi viivästyy. Sellaisissa tilanteissa, joissa lupapäätös voidaan panna täytäntöön vailla lainvoimaa olevana, vahinkoa voi puolestaan aiheutua sivullisille, jos lupapäätös pysyy voimassa hallinto-oikeudessa mutta tulee sittemmin kumotuksi korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Nykyisen lain kannalta on varsin selvää, ettei kenellekään – suoranaيسille asianosaisille tai sivullisille – synny mainituissa tulkinnanvaraisissa esimerkkitapauksissa oikeutta vahingonkorvaukseen. Hallinto-oikeuden oikeuspoliittinen mielipide on, että oikeustilan tulisi säilyä samanlaisena. Tämä on tärkeää hallinto-oikeudellisen ratkaisutoiminnan vapauden ja riippumattomuuden takaamiseksi. Sen varmistaminen, ettei lainmuutos vaikuta tähän, vaatii kuitenkin ehdotettujen säännösten lisätarkastelua.

Sanamuotonsa mukaan vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 1 momentti ei edellytä tahallisuutta tai tuottamusta, vaan riittää, että vahinko aiheutuu virheen tai laiminlyönnin johdosta. Lainkohtaa on toki sovellettu niin, että korvausvastuun syntyminen on edellyttänyt huolimattomuutta, mutta tulkinnan säilymisestä tällaisena ei ole takeita, mikäli pykälän 2 momentti poistetaan. Nk. standardisäännös on nimittäin tehokkaasti varmistanut sen, että pelkkä objektiivisesti todettavissa oleva virhe viranomaistoiminnassa ei muodosta korvausperustetta.

Lisäksi vahingonkorvauksen edellytysten sitominen viranomaistoiminnan yhteydessä suoraan sellaiseen tuottamuksellisuuteen, jota vahingonkorvauslain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitetaan, olisi ongelmallista. Jos tuomioistuin tai viranomaisen tulkitsee lakia tietyllä tavalla ja tähän tulkintaan perustuen antaa luvan johonkin taikka kieltää tai rajoittaa jotakin, tästä luvanhakijalle tai kolmannelle aiheutuvaa haittaa voidaan usein pitää suorastaan tahallaan aiheutettuna eikä erehdystä oikeussäännösten sisällöstä yleensä hyväksyttyä vastuuvapausperusteeksi. Vahingonkorvauksen perusteeksi ei kuitenkaan pidä riittää sen, että viranomaisen tai tuomioistuimen päätös osoittautuu virheelliseksi. Lakiin on syytä jättää jokin tavallisesta tuottamusarvioinnista erillinen mittapuu, jonka mukaan arvioidaan ratkaisupakon alaisen päätöksentekijän harkinnan huolellisuutta ja virheen vakavuutta.

Työryhmä on tehnyt oikeusvertailua Ruotsiin, mutta on syytä ensinnäkin huomata, että Suomen ja Ruotsin lakitekstien välillä on vähintään aste-ero. Suomen vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n 1 momentin suomenkielisen version mukaan riittää, että vahinko ”aiheutuu” virheen tai laiminlyönnin johdosta julkista valtaa käytettäessä. Ruotsin lain vastaava säännös edellyttää, että vahinko ”aiheutetaan” virheellä tai laiminlyönnillä, ja käytetty verbi (vålla) jo itsessään sisältää viittauksen seurauksen negatiivisuuteen. Suomen lain ruotsinkielisessä versiossa käytetty verbi (försaka) on neutraalimpi. Lisäksi Suomen ja Ruotsin vahingonkorvauslain 3 luvun 2 §:n soveltamisympäristö on erilainen. Esimerkiksi Suomesta poistettavaksi ehdotettu kannekielto on Ruotsissa edelleen voimassa.

Työryhmän mukaan ei ole tietävästi yhtään ennakkoratkaisua, jossa korkein oikeus olisi todennut virheen tai laiminlyönnin, mutta katsonut, että toiminnalle asetettavia kohtuullisia vaatimuksia on kuitenkin noudatettu. Käytännössä standardisäännös on siis toiminut hyvin, eikä se ole estänyt lain järkevää soveltamista. Mitään suoranaista oikeuspoliittista tarvetta standardisäännöksen poistamiseen ei näyttäisi olevan.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus esittää standardisäännöksen säilyttämistä.

Muun yhteisön julkisen vallan käytöllä aiheuttaman vahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 2 §:n 2 momentti)

Ehdotettuun lakitekstiin sisältyy maininta siitä, että korvausta voidaan toissijaisesti vaatia ”asianomaiselta” julkisyhteisöltä. Perusteluista ilmenee, että tarkoitetaan sitä julkisyhteisöä, jolta julkinen tehtävä on annettu viranomaisorganisaation ulkopuolelle tai jolle tehtävän hoitamisen voitaisiin muuten katsoa kuuluvan. Ehdotamme lakitekstin selventämistä niin, että tarkoitettu tulkinta ilmenee suoraan siitä.

Muutoksenhakua koskevan vaatimuksen lieventäminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 4 §)

-

Kannekiellon kumoaminen (voimassa olevan lain 3 luvun 5 §)

Kannekielto on standardisäännöksen tavoin osaltaan omiaan turvaamaan esimerkiksi valtioneuvoston ja tuomioistuinten toimintavapautta, kun valtioneuvosto joutuu toimimaan vaikkapa koronaepidemian kaltaisessa sumeassa päätöksentekotilanteessa tai hallinto-oikeus ratkaisemaan viranomaisen lupa- tai kieltopäätöksestä tekemän valituksen tulkinnanvaraisessa asiassa. Kannekiellon kumoamista tulisi vielä tarkastella myös tästä näkökulmasta. Huomautettakoon, että Ruotsissa kannekielto on edelleen voimassa. Ainakaan sellaista ratkaisua, jossa standardisäännös ja kannekielto molemmat kumottaisiin, ei voida pitää perusteltuna. Hallinto-oikeuden näkökulmasta ensisijaisesti tulisi säilyttää standardisäännös.

Jos kannekielto säilytetään, se on toki muotoiltava uudestaan. Tällöin on yhtäältä pohdittava sitä, minkä viranomaisten ja tuomioistuinten päätöksenteossa tehdyiksi väitetyt virheet jätetään sen piiriin, ja toisaalta myös sitä, onko sen oltava ehdoton vai voitaisiinko siitä joskus poiketa.

Viranomaisen virheellisestä informaatiosta aiheutuneen puhtaan varallisuusvahingon korvaaminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 3 §)

-

Perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien loukkauksen hyvittäminen (1. lakiehdotuksen 3 luvun 7 §)

Perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksen korottaminen eräänlaiseen superasemaan vahingonkorvausperusteiden joukossa työryhmän esittämällä tavalla on ongelmallista. On syytä huomata, että julkista valtaa käytettäessä aiheutettu vahinko loukkaa hyvin usein – mutta ei aina – myös jotain perus- tai ihmisoikeutta. Lisäksi on syytä huomata, että perusoikeudet eivät ole luonteeltaan absoluuttisia, vaan niiden rajoittaminen on hyväksyttävää. Se, onko jotain perus- tai ihmisoikeutta lopulta loukattu, selviää usein vasta sellaisen tiukkasyisen punninnan perusteella, jossa mitataan eri suuntaan vaikuttavien perusoikeuksien painoarvoa juuri kyseisessä tulkintatilanteessa. Ehdotettu sääntely voisi käytännössä johtaa hyvin sattumanvaraisiin ja ennakoimattomiin lopputuloksiin.

Esimerkiksi, jos katsotaan selvitetyn, että valtioneuvosto koronapandemian alussa oikeudettomasti esti kansalaisia matkustamasta turistimatkalle maan rajojen ulkopuolelle, perustuslain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua perusoikeutta voidaan katsoa loukatun. Ehdotetun lainmuutoksen perusteella kansalaisilla olisi ilmeisesti oikeus hyvitykseen heille aiheutuneesta mielihäpästä.

Toisaalta esimerkiksi aseenkanto-oikeus ei ole Suomessa perusoikeus. Jos metsästyksen harrastajan aseeseen hallussapitolupa on vaikkapa oikeusprosessiin tarvittu kahden vuoden ajan perusteettomasti peruutettuna, hänelle varmasti aiheutuu mielipahaa, mutta tämä ei kuitenkaan edelleenkään tulisi korvatuksi – ellei sitten samalla olisi tullut loukatuksi esimerkiksi myös hänen oikeutensa omaan kulttuuriin (perustuslain 17 §:n 3 momentti) tai hyvään hallintoon (perustuslain 21 §:n 2 momentti).

Nykyisen oikeustilan vallitessa ei ole tarvetta arvioida erikseen ihmis- tai perusoikeusloukkauksina sellaisia viranomaispäätöksiä, jotka tavanomaisen muutoksenhaun johdosta tulevat todetuiksi lainvastaisiksi. Jatkossa tien avaaminen kärsimyskorvaukseen kannustaisi kansalaisia pyrkimyksessä osoittaa, että viranomainen on rikkonut, paitsi lakia, myös ihmis- ja perusoikeuksia. Tällainen kehitys ei ole toivottava.

Työryhmän mietinnöstä ilmenee, että oikeuskäytännössä on nimenomaisen säännöksen puuttuessaakin vahvistettu henkilön oikeus korvaukseen Euroopan ihmisoikeussopimuksessa turvattu ihmisoikeuden sekä perustuslaissa turvattu perusoikeuden loukkauksesta. Käsityksemme mukaan kysymys on tällöin kuitenkin ollut kansallisen lainsäädännön rakenteellisista epäkohdista, ei mistä tahansa perus- tai ihmisoikeusloukkauksesta. Siihen nähden, että tällaiset tilanteet on voitu tyydyttävästi käsitellä nykyisen lainsäädännön puitteissa, tätä koskevan uuden säännöksen lisääminen lakiin ei ole välttämätöntä.

Mikäli lakiin kuitenkin päädytään ottamaan perus- ja ihmisoikeusloukkauksen korvattavuutta koskeva uusi säännös, on sen soveltamisalaa syytä jollakin tavalla rajata. Standardisäännös, jonka säilyttämistä olemme edellä puoltaneet, tulisi kytkeä myös perus- ja ihmisoikeusloukkausta koskevan korvausperusteen soveltamiseen. Minkä tahansa perus- tai ihmisoikeusloukkauksen ei pitäisi muodostaa korvausperustetta, jos viranomainen tai tuomioistuin on kuitenkin noudattanut tulkinnassaan ja päätöksenteossään kohtuudella asetettavia vaatimuksia. Toisin voitaisiin arvioida korvausvastuuta sellaisten rakenteellisten ongelmien yhteydessä, joissa ei ole mielekäästä puhua enää yksittäisen viranomaisen virheestä vaan yleisemmin valtion vastuulle kuuluvasta järjestelmävirheestä.

Vahingonkorvauslain 4 luvun 2 §:ää ja 7 luvun 1 §:ää koskevat muutosehdotukset.

-

Laki vapaudenmenetyksistä ja muista pakkotoimista suoritettavista korvauksista

Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne ehdotetusta laista.

-

Voitte tähän kirjoittaa pykäläkohtaiset huomionne.

Laki pakkokeinolain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Laki valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

Kommentoimme tilannetta, jossa vaaditaan tuomioistuimen päätöksestä aiheutuneen vahingon korvaamista. Lakiin lisättäväksi ehdotettu säännös valtiokonttorin toimivallan rajoittamisesta tällaisissa tilanteissa on perusteltu. Käsittelemme mukaan valtiokonttorin toimivaltaa on kuitenkin syytä rajoittaa ehdotettua laajemmin.

Edellä olemme kiinnittäneet huomiota tarpeeseen säilyttää standardisäännös laissa. Erityisesti silloin, jos tuo säännös kuitenkin poistetaan, vahingonkorvauksen perusteeksi kelpaavan tuomioistuimen virheen toteaminen voi olla tulkinnanvaraista siitä huolimatta, että tuomioistuimen päätöstä on muutettu tai se on kumottu. Nyt tarkasteltava säännös ehdotetussa muodossaan ei kuitenkaan poistaisi valtiokonttorin toimivaltaa tällaisissa tilanteissa. Parempi muotoilu saavutetaan lyhentämällä ehdotettua säännöstä (2 a §) seuraavaan muotoon: ”Jos vaatimus koskee tuomioistuimen päätöksestä aiheutuneen vahingon korvaamista, korvausvaatimus on käsiteltävä tuomioistuimessa, jollei valtion korvausvelvollisuutta voida pitää selvänä.”

Tässä yhteydessä on syytä tarkastella myös sitä, missä tuomioistuimessa korvausvaatimus olisi käsiteltävä. Oikeuskäytännössä on katsottu, että esimerkiksi kärjäoikeuden laamannin väitettyyn virkarikokseen perustuvaa siviilikannetta valtiota vastaan voidaan ajaa asianomaisessa kärjäoikeudessa, mutta tuomariin henkilökohtaisesti kohdistettuna vahingonkorvausvaade kuuluu hovioikeudessa käsiteltäväksi (KKO 2005:142). Lopputulos ei ole välttämättä oikeuspoliittisesti paras mahdollinen. Esimerkiksi Ruotsissa oikeustila on toisenlainen. Oikeuskäytännön mukaan silloin, kun oikeudenkäynnissä voi tulla arvioitavaksi korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten virhe tai laiminlyönti, valtiota vastaan nostettu kanne kuuluu siellä korkeimmassa oikeudessa ensiasteena käsiteltäväksi (NJA 2003 s. 263)

Aiheen merkitys voi kasvaa, kun julkisyhteisön vahingonkorvausvastuun pidäkkeitä puretaan ja valtiolta saatetaan vaatia korvausta sellaisissakin tilanteissa, joissa ei ole kysymys virkavirheen tyyppisistä selvistä virheistä. Ongelmallista on jo se, että yleinen tuomioistuin voi joutua arvioimaan hallintotuomioistuimen tekemän virheen laatua. Tältä ei kuitenkaan voitane välttyä, vaan lienee hyväksyttävä se, että vahingonkorvausasiat kuuluvat yleisissä tuomioistuimissa käsiteltäviksi. Kärjäoikeus ei kuitenkaan ole erityisen sovelias forum niiden käsittelemiseen.

Tuomarin virkasyyte ja häneen väitetyn rikoksen perusteella kohdistettu korvausvaade on jo nykyisin käsiteltävä hovioikeudessa (taikka korkeimmassa oikeudessa tai valtakunnanoikeudessa). Tuomioistuimen virheisiin perustuvien vahingonkorvausasioiden ei pitä jatkossakaan muodostua yleiseksi juttutyypiksi. Näihin seikkoihin nähden olisi luontevaa säätää, että tuomioistuimen päätöksestä aiheutuneen vahingon johdosta valtioon kohdistettu korvausvaatimus on silloinkin, kun sitä ei käsitellä virkarikosasian yhteydessä, käsiteltävä lähtökohtaisesti samassa tuomioistuimessa kuin joka olisi toimivaltainen virkasyytettä koskien. Hallinto-oikeuden osalta tätä tukee sekin, että hallinto-oikeus on kollegiaalinen muutoksenhakutuomioistuin ja sen toiminnassa tehdyn virheen arvioiminen soveltuu luontevammin hovi- kuin kärjäoikeudelle.

Niissä tapauksissa, joissa korvausvaatimus perustuu korkeimman oikeuden, korkeimman hallinto-oikeuden tai hovioikeuden väitettyyn virheeseen, olisi aiheellista pohtia myös sitä, tulisiko asia käsitellä ainoana oikeusasteena korkeimmassa oikeudessa. KKO:n tai KHO:n ratkaisu voi osoittautua käytännössä virheelliseksi ainakin silloin, kun tuomioistuin itse purkaa oman aiemman ratkaisunsa tai kun tällainen tuomioistuin on ratkaissut käsiteltävän asian ennakkoratkaisupyynnön unionin tuomioistuimelle esittämättä mutta sen omaksuma tulkinta myöhemmin osoittautuu EU-oikeuden vastaiseksi. Ainakaan kärjäoikeus ei vaikuta soveliaimmalta mahdolliselta tuomioistuimelta arvioimaan sitä, onko KKO:n tai KHO:n toiminta ollut siten virheellistä, että vahingonkorvausta on tuomittava. Toisaalta myöskään valtakunnanoikeuden koolle kutsuminen tällaisen asian käsittelyä varten ei liene tarpeen. Hovioikeudenkaan tekemän virheen arvioimisen ei pitäisi kuulua ensiasteena ainakaan kärjäoikeudelle.

Laki poliisilain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa yleiset huomionne ehdotetusta laista.

-

Voitte tähän kirjoittaa pykäläkohtaiset huomionne.

-

Laki rajavartiolain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

-

Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

-

Laki Puolustusvoimien virka-avusta poliisille annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Voitte tähän kirjoittaa huomionne ehdotetusta laista.

-

Kivelä Johanna
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus - Ylituomari Mikko Pikkujämsä